

Forskningsetik och god forskningssed, 3 hp

Research Ethics and Good Research Practice, 3 higher education credits

Kurskod	70HV086
Forskarutbildningsämne	Ämnesövergripande
Institution/motsvarande	Institutionen för hälsovetenskaper
Tillämpas fr.o.m.	Höstterminen 2025
Fastställd	2021-06-22
Senast ändrad	2025-02-24
Beslutsfattare	Prefekt

1 Kursens innehåll

- Normativa etiska resonemang
- Forskningsetiska riktlinjer
- Etikprovning
- God forskningssed och forskarens heder
- Jämställdhet och jämlikhet som kvalitetsaspekter i forskning

2 Mål

2.1 Kursens roll i utbildningen

Kursen ska huvudsakligen avse följande examensmål för utbildningen på forskarnivå enligt högskoleförordningen (HF), nämligen att doktoranden ska visa

- intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet (del av mål 9)
- förmåga att göra forskningsetiska bedömningar (del av mål 9)
- fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används. (mål 10)

Numreringen av målen är densamma som i den allmänna studieplanen.

2.2 Kursens mål

För godkänt betyg ska doktoranden visa

Kunskap och förståelse

- fördjupad kunskap om normativa etiska resonemang och hur de påverkar vetenskapens möjligheter och begränsningar
- kunskap om gällande lagstiftning, föreskrifter, riktlinjer samt rekommendationer inom forskningsetikens område
- förståelse för forskarens ansvar att rapportera oredlighet och god kunskap om hur sådan rapportering görs
- förståelse för, och kunna redogöra för diskrimineringsgrunder och dess relevans för forskningen och dess kvalitet

Färdighet och förmåga

- förmåga att tillämpa normativa etiska resonemang inom forskningsetiska problemområden och riktlinjer
- förmåga att redogöra och argumentera för vad som kännetecknar god forskningssed
- förmåga att tillämpa gällande regelverk på olika forskningsprojekt

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- förmåga att problematisera gränsdragningar rörande frågor såsom redlighet, publiceringsetik och jäv
- förmåga att reflektera och kritiskt diskutera lika villkor och normalitetsbegrepp ur ett forskningsperspektiv

3 Kurslitteratur och andra läromedel

I kursen används följande kurslitteratur och andra läromedel. Obligatorisk

kurslitteratur:

ALLEA - All European Academies. The European code of conduct for research integrity. Revised Edition [Internet]. Berlin: ALLEA - All European Academies; 2023. Hämtad från: <https://allea.org/portfolio-item/european-code-of-conduct-2023/>

Etikprövningsmyndigheten. Vägledning om etikprövning av forskning på människor. https://etikprovningmyndigheten.se/?_gl=1*1jfi33f*_up*MQ..*_ga*ODc4NTg5MDIzLjE3Mzg5NTc2NDY.*_ga_YV8742F5HE*MTczODE1NzY0My4xLjEuMTczODE1NzY0Ni4wLjAuMA..*_ga_RC04XC506Q*MTczODE1NzY0My4xLjEuMTczODE1NzY0Ni4wLjAuMA..

Discrimination Act (SFS 2008:567) [Internet]. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet; 2008. Hämtad från: <https://www.do.se/globalassets/andra-sprak/discrimination-act-2018.pdf>

International Committee of Medical Journal Editors. Recommendations for the conduct, reporting, editing, and publication of scholarly work in medical journals [Internet]. International Committee of Medical Journal Editors; 2019. Hämtad från: <http://www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf>

Johansson I, Lynoe N. Medicine & philosophy: a twenty-first century introduction. Frankfurt: Ontos Verlag; 2008. Kapitel 9, Medicine and ethics; s. 267-344. Kapitel 10, Medical research ethics; s. 345-400. doi: [10.1515/9783110321364](https://doi.org/10.1515/9783110321364)

Mertens DM. Ethics of qualitative data collection. I Flick U, redaktör. The Sage handbook of qualitative data collection. London: Sage; 2018. s. 33-48. Tillgänglig från: <https://methods-sagepub-com.db.ub.oru.se/book/the-sage-handbook-of-qualitative-data-collection>

Publication Policy – Faculty of Medicine and Health. Hämtad från: <https://inforum.oru.se/globalassets/inforum-sv/organisation/fakulteter/mh/dokument/styrdokument-forskning/publication-policy---faculty-of-medicine-and-health.pdf>

Rogg Korsvik T. & Rustad LM. What is the gender dimension in research? Case studies in interdisciplinary research. Lysaker: Kilden Genderresearch.no. Tillgänglig från: https://kjonnsforskning.no/sites/default/files/what_is_the_gender_dimension_roggkorsvik_kilden_gender_research.no_.pdf

Tannenbaum C, Ellis RP, Eyssel, F, Zou, J, Schiebinger, L. Sex and gender analysis improves science and engineering. *Nature*. 2019 Nov; 575(7781): 137-146. doi: [10.1038/s41586-019-1657-6](https://doi.org/10.1038/s41586-019-1657-6)

Vetenskapsrådet. Good research practice. Stockholm: Vetenskapsrådet; 2024. Tillgänglig från: <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2024-10-02-god-forskningssed-2024.html>

World Medical Association. WMA declaration of Helsinki: Ethical principles for medical research involving human subjects [Internet]. World Medical Association; 2024. Hämtad från: <https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-helsinki-ethical-principles-for-medical-research-involving-human-subjects/>

Örebro universitet. God forskningssed. Hämtas från: <https://www.oru.se/forskning/god-forskningssed/>

Ytterligare vetenskapliga publikationer/artiklar kan tillkomma.

Referenslitteratur:

Beauchamp TL, Childress JF. Principles of biomedical ethics. 8. uppl. New York, N: Oxford university press; 2019.

DuBois JM, Antes AL. Five dimensions of research ethics: A stakeholder framework for creating a climate of research integrity. *Acad Med*. 2018 Apr; 93(4):550-555. doi: [10.1097/ACM.0000000000001966](https://doi.org/10.1097/ACM.0000000000001966)

Kitchener K, Kitchener R. Social science research ethics: historical and philosophical issues. I Mertens DM, Ginsberg PE, redaktörer. *The handbook of social research ethics*. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications; 2009. s. 5-22. doi: [10.4135/9781483348971.n1](https://doi.org/10.4135/9781483348971.n1)

4 Utbildningsformer

I kursen används följande utbildningsformer.

Föreläsningar, seminarier och självstudier.

5 Prov

Kursen examineras genom flera poängsatta prov som betygsätts vart och ett för sig.

1. Normativa etiska resonemang, 0,5 högskolepoäng (Provkod: 0100)
Inlämningsuppgift och seminarium med granskning av annans inlämningsuppgift. Genom provet ska doktoranden visa fördjupad kunskap om normativa etiska resonemang och hur de påverkar vetenskapens möjligheter och begränsningar samt förmåga att tillämpa normativa etiska resonemang inom forskningsetiska problemområden och riktlinjer.
2. Granskning av etikansökan, 1 högskolepoäng (Provkod: 0200)
Seminarium följt av inlämningsuppgift. Genom provet ska doktoranden visa kunskap om gällande lagstiftning, föreskrifter, riktlinjer samt rekommendationer inom forskningsetikens område samt förmåga att tillämpa gällande regelverk på olika forskningsprojekt.
3. God forskningssed, 1 högskolepoäng (Provkod: 0300)
Inlämningsuppgift som diskuteras vid seminarium. Genom provet ska doktoranden visa förståelse för forskarens ansvar att rapportera oredlighet och god kunskap om hur sådan rapportering görs, redogöra och argumentera för vad som kännetecknar god forskningssed samt problematisera gränsdragningar rörande frågor såsom redlighet, publiceringsetik och jäv.
4. Jämställdhet och jämlikhet som kvalitetsaspekt av forskning, 0,5 högskolepoäng (Provkod: 0400)
Aktivt deltagande i seminarium. Genom provet ska doktoranden visa förståelse och kunna redogöra för diskrimineringsgrunder och dess relevans för forskningen och dess kvalitet samt reflektera och kritiskt diskutera lika villkor och normalitetsbegrepp ur ett forskningsperspektiv.

6 Betyg

Prov som ingår i utbildningen på forskarnivå bedöms enligt en tvågradig betygsskala med betygen underkänt eller godkänt (lokala föreskrifter).

Betyg ska beslutas av en av universitetet särskilt utsedd lärare (examinator) (HF).

För godkänt betyg på prov som ingår i kursen krävs att doktoranden visar att han eller hon uppfyller målen med kursen enligt avsnitt 2.2, eller, om flera poänggivande prov ingår i kursen, de mål som det aktuella provet avser enligt avsnitt 5.

Den som inte har blivit godkänd vid ordinarie prov ska ges tillfälle till omprov.

Om ett prov har bestått av flera delprestationer får examinator som alternativ till omprov ge en kompletteringsuppgift avseende den delprestation som inte är godkänd.

Om en doktorand har underkänts vid ett prov vid två tillfällen ska, om doktoranden begär det, en annan examinator utses att besluta om betyg.

7 Tillträde till kursen

7.1 Tillträdeskrav

För att få delta i kursen och de prov som ingår i kursen ska sökanden vara antagen till utbildning på forskarnivå vid Örebro universitet.

7.2 Urval

Urval mellan de sökande som är antagna till utbildning på forskarnivå vid Örebro universitet och som uppfyller tillträdeskraven i övrigt enligt ovan sker enligt följande rangordning.

1. Doktorander antagna vid Fakulteten för medicin och hälsa vid Örebro universitet.
2. Doktorander antagna vid övriga fakulteter vid Örebro universitet.

Om inga andra urvalgrunder anges i detta avsnitt ges förtur till sökande med mindre antal kurspoäng kvar till examen, framför sökande med fler återstående kurspoäng. Vid lika poäng sker urval genom lottnings. Detta gäller också inom eventuella angivna urvalsgrupper om inget annat sägs.

7.3 Andra sökande än doktorander antagna vid Örebro universitet

Andra sökande än doktorander antagna vid Örebro universitet kan ha rätt att delta i kursen med stöd av regler och/eller avtal om beställd utbildning, gemensam examen, nationella forskarskolor eller samarbete i övrigt med andra högskolor.

Beslut om vilka sådana andra sökande som får delta i kursen fattas separat utifrån de regler och/eller avtal som föranleder ansökan om deltagande i kursen.

8 Tillgodoräknande av tidigare utbildning och yrkesverksamhet

Regler om tillgodoräknande finns i högskoleförordningen och återges på universitetets webbplats.

9 Övrigt

Kursen genomförs i normalfallet på engelska, men kan komma att genomföras på svenska.

Övergångsbestämmelser